Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru afaceri externe

XXXX(INI)

11.10.2024

PROIECT DE RAPORT

referitor la punerea în aplicare a politicii de securitate și apărare comune - raportul anual pe 2024
(XXXX(INI))

Comisia pentru afaceri externe

Raportor: Nicolás Pascual De La Parte

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE……...…….....….11

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la punerea în aplicare a politicii de securitate și apărare comune - raportul anual pe 2024
(XXXX(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

– având în vedere titlul V din Tratatul privind Uniunea Europeană, în special capitolul 2 secțiunea 2 privind dispozițiile referitoare la politica de securitate și apărare comună (PSAC),

– având în vedere Declarația de la Versailles adoptată la reuniunea informală a șefilor de stat și de guvern din 11 martie 2022,

– având în vedere „Busola strategică pentru securitate și apărare - Pentru o Uniune Europeană care își protejează cetățenii, valorile și interesele și contribuie la pacea și securitatea internațională”, aprobată de Consiliu la reuniunea sa din 21 martie 2022 și confirmată de Consiliul European la 25 martie 2022,

– având în vedere Pactul privind PSAC civilă – Către misiuni civile mai eficace, aprobat de Consiliu la 22 mai 2023,

– având în vedere decizia (PESC) 2017/2315 a Consiliului din 11 decembrie 2017 de stabilire a cooperării structurate permanente (PESCO) și de adoptare a listei statelor membre participante[1],

– având în vedere Decizia (PESC) 2024/890 a Consiliului din 18 martie 2024 de modificare a Deciziei (PESC) 2021/509 de instituire a Instrumentului european pentru pace[2],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/697 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a Fondului european de apărare și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1092[3],

– având în vedere decizia anuală de finanțare, care constituie prima parte a programului anual de lucru pentru punerea în aplicare a Fondului european de apărare pentru 2024, adoptată de Comisie la 15 martie 2024 (C(2024)1702),

– având în vedere concluziile Consiliului din 22 ianuarie 2018 privind abordarea integrată în materie de conflicte și crize externe și din 24 ianuarie 2022 privind situația în materie de securitate europeană,

[1] JO L 331, 14.12.2017, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj.
[2] JO L, 2024/890, 19.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/890/oj.
[3] JO L 170, 12.5.2021, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj.

– având în vedere Declarația de la Granada adoptată la reuniunea informală a șefilor de stat și de guvern din 6 octombrie 2023,

– având în vedere concluziile Consiliului din 27 mai 2024 privind securitatea și apărarea UE,

– având în vedere comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 10 noiembrie 2022 intitulată „Planul de acțiune vizând mobilitatea militară 2.0” (JOIN(2022)0048),

– având în vedere comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 5 martie 2024 intitulată „O nouă Strategie privind industria europeană de apărare: asigurarea capacității de reacție rapidă a UE prin intermediul unei industrii europene de apărare reactive și reziliente” (JOIN(2024)0010),

– având în vedere raportul Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 20 iunie 2024 intitulat „Raport privind politica externă și de securitate comună – prioritățile noastre în 2024”,

– având în vedere orientările politice pentru viitoarea Comisie Europeană 2024-2029, prezentate de candidatul la funcția de Președinte al Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, din 18 iulie 2024, intitulate „Alegerea Europei”,

– având în vedere raportul lui Mario Draghi din 9 septembrie 2024 privind viitorul competitivității europene și capitolul patru al acestuia privind creșterea securității și reducerea dependențelor,

– având în vedere parteneriatele în materie de securitate și apărare semnate la 21 mai 2024 de UE și Republica Moldova și, respectiv, la 28 mai 2024 de UE și Norvegia,

– având în vedere Rezoluțiile 1325 (2000) din 31 octombrie 2000, 1889 (2009) din 5 octombrie 2009, 2122 (2013) din 18 octombrie 2013, 2242 (2015) din 13 octombrie 2015 și 2493 (2019) din 29 octombrie 2019 privind femeile, pacea și securitatea ale Consiliului de Securitate al ONU, precum și Rezoluțiile 2250 (2015) din 9 decembrie 2015, 2419 (2018) din 6 iunie 2018 și 2535 (2020) din 14 iulie 2020 privind tineretul, pacea și securitatea,

– având în vedere Pactul pentru viitor și capitolul doi din acesta privind pacea și securitatea internaționale, adoptat la 23 septembrie 2024 de șefii de stat sau de guvern ai statelor membre ale ONU,

– având în vedere Tratatul Atlanticului de Nord,

– având în vedere Declarația de la summitul de la Washington a șefilor de stat sau de guvern ai statelor membre ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) care au participat la reuniunea Consiliului Nord-Atlantic de la Washington din 10 iulie 2024,

– având în vedere rezoluția sa din 28 februarie 2024 referitoare la punerea în aplicare a

politicii de securitate și apărare comune - raportul anual pe 2023[4],

– având în vedere rezoluția sa din 29 februarie 2024 referitoare la necesitatea unui sprijin de neclintit din partea UE pentru Ucraina, după doi ani de război de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei[5],

– având în vedere rezoluția sa din 17 iulie 2024 referitoare la nevoia continuării sprijinului acordat de UE Ucrainei[6],

– având în vedere rezoluția sa din 19 septembrie 2024 referitoare la acordarea în continuare de sprijin financiar și militar Ucrainei de către statele membre ale Uniunii[7],

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A9-xxxxx/2024),

A. întrucât anul trecut a fost marcat de un declin al păcii și securității la nivel mondial, cauzat, printre altele, de conflicte, rivalități geopolitice, militarizare crescândă și amenințări hibride, conform evaluării Indicelui Normandia 2024[8],

Consecințele unei paradigme geopolitice în schimbare asupra securității europene

1. subliniază gravitatea amenințărilor la adresa securității continentului european, care au atins un nivel fără precedent de la cel de-al Doilea Război Mondial; își exprimă profunda îngrijorare cu privire la creșterea fracturilor geopolitice, la noile ambiții imperialiste de dominație ale puterilor autoritare, la rivalitatea sistemică a marilor puteri, la unilateralismul naționalist și la utilizarea primară și tot mai frecventă a forței și a violenței de către anumite state și actori nestatali pentru a-și promova obiectivele și interesele politice sau pentru a soluționa litigii; consideră că această tendință constituie o schimbare de paradigmă, deoarece inversează logica consolidării securității internaționale pe baza respectării dreptului internațional, a unei ordini internaționale bazate pe norme și a multilateralismului;

Răspunsul UE: o nouă eră a securității și apărării europene

2. subliniază necesitatea absolută ca UE să facă față provocărilor reprezentate de amenințările multiple și în continuă evoluție la adresa securității sale și, în acest scop, să se angajeze în noi politici și acțiuni care să permită UE și statelor sale membre să își consolideze în mod colectiv și coerent apărarea în Europa și capacitatea de a acționa la nivel mondial;

3. salută, în acest sens, obiectivul Președintei Comisiei de a lansa o nouă eră pentru apărarea și securitatea europeană, prin construirea unei veritabile uniuni europene a

[4] Texte adoptate, P9_TA(2024)0105.
[5] Texte adoptate, P9_TA(2024)0119.
[6] Texte adoptate, P10_TA(2024)0003.
[7] Texte adoptate, P10_TA(2024)0012.
[8] Studiu – „Cartografierea amenințărilor la adresa păcii și democrației la nivel mondial – Indicele Normandia 2024”, Parlamentul European, Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, septembrie 2024.

apărării; salută desemnarea, la 17 septembrie 2024, a primului comisar pentru apărare și spațiu, însărcinat cu colaborarea cu Vicepreședintele Comisiei/Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR) cu privire la o carte albă privind viitorul apărării europene în prima sută de zile a mandatului său;

4. invită UE și statele sale membre să își accelereze angajamentele luate prin Declarația de la Versailles, adoptată la 11 martie 2022, de a-și asuma o mai mare responsabilitate pentru apărarea și securitatea lor, inclusiv prin obținerea unei autonomii strategice sporite; subliniază că NATO și parteneriatul transatlantic cu Statele Unite rămân pietrele de temelie ale apărării colective europene; subliniază necesitatea ca statele membre ale UE să își intensifice eforturile prin creșterea cheltuielilor și achiziționarea mai multor capabilități comune, consolidându-și astfel forțele armate în scopuri operaționale la nivel național, NATO sau UE;

5. este de acord cu ambiția de a construi un pilon european în cadrul NATO și subliniază că dezvoltarea unei uniuni europene a apărării poate merge mână în mână cu aprofundarea cooperării UE-NATO;

Consolidarea securității europene: sprijinirea Ucrainei prin furnizarea de capabilități militare fără restricții privind utilizarea acestora pentru a pune capăt războiului de agresiune al Rusiei

6. își reafirmă sprijinul ferm pentru ca UE și statele sale membre să fie solidare cu Ucraina în fața războiului de agresiune al Rusiei și să îi ofere mijloacele militare necesare pentru a se apăra, a pune capăt conflictului și a-și restabili integritatea teritorială în cadrul frontierelor sale recunoscute la nivel internațional; salută angajamentele comune în materie de securitate încheiate între UE și Ucraina, precum și acordurile bilaterale de securitate încheiate de Ucraina cu mai multe state membre; își reiterează apelul adresat statelor membre de a-și accelera livrarea de arme, sisteme de apărare aeriană și muniție către Ucraina, inclusiv rachete de croazieră lansate pe cale aeriană; solicită statelor membre să elimine toate restricțiile care împiedică Ucraina să utilizeze sisteme de arme occidentale împotriva țintelor militare din Rusia, așa cum permite dreptul internațional;

7. invită UE și statele sale membre să sprijine Ucraina în extinderea coaliției internaționale în sprijinul Planului său de victorie prezentat de Președintele Ucrainei, Volodîmîr Zelenski, ca unică cale viabilă de restabilire a suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei în temeiul dreptului internațional; astfel, Rusia trebuie trasă la răspundere pentru crimele sale de război, inclusiv crima de agresiune, și trebuie să ofere despăgubiri și alte plăți pentru daunele masive cauzate în Ucraina;

8. subliniază importanța Instrumentului european pentru pace (IEP), care a sprijinit Forțele Armate Ucrainene prin furnizarea de capabilități militare și instruire, asigurând totodată coordonarea tuturor părților interesate prin intermediul mecanismului de schimb de informații găzduit de Statul-Major al UE; salută înființarea Fondului specific de asistență pentru Ucraina în cadrul IEP și solicită ca resursele financiare pentru asistența militară acordată Ucrainei să fie majorate prin intermediul acestui instrument; îndeamnă Ungaria să își retragă vetoul cu privire la sprijinul militar acordat Ucrainei prin IEP, inclusiv cu privire la rambursările convenite către statele membre care au furnizat ajutor militar Ucrainei;

Unirea forțelor pentru a spori capabilitățile de apărare

9. salută viziunea prezentată în Strategia privind industria europeană de apărare, însoțită de propunerea Comisiei de instituire a Programului privind industria europeană de apărare; sprijină obiectivul de creștere a gradului de pregătire industrială de apărare a UE pentru a permite în continuare statelor membre să identifice și să discute programarea și achizițiile comune în domeniul apărării, precum și proiectele europene de interes comun în domeniul apărării;

10. subliniază necesitatea de a depăși fragmentarea pieței interne a UE pentru produsele din domeniul apărării, deoarece conduce la suprapuneri inutile și la multiplicarea ineficiențelor în ceea ce privește cheltuielile pentru apărare; invită Comisia să prezinte propuneri pentru finalizarea pieței interne a apărării a UE, bazate, în special, pe o evaluare a normelor UE privind achizițiile publice în domeniul apărării și transferul de produse din domeniul apărării, precum și pe identificarea și analiza limitărilor și lacunelor din cadrul juridic actual;

11. subliniază importanța asigurării unui efort echilibrat între consolidarea capabilităților industriale de armament existente ale UE pe termen scurt și mediu și sprijinirea cercetării și dezvoltării de echipamente militare și armament noi și inovatoare, adaptate la nevoile forțelor armate ale statelor membre;

O nouă Busolă strategică: promovarea unei viziuni strategice comune și a coerenței și îmbunătățirea procesului decizional al UE în materie de apărare în cadrul instituțional al UE

Busola strategică

12. subliniază că evoluțiile geopolitice au evoluat rapid de la adoptarea Busolei strategice de către statele membre în martie 2022; solicită, prin urmare, o revizuire a Busolei strategice pe baza unei evaluări comune cuprinzătoare a amenințărilor; solicită, de asemenea, Comisiei și VP/ÎR să prezinte o versiune actualizată a Busolei strategice, în urma acestui exercițiu de revizuire, și să contribuie la pregătirea cărții albe privind viitorul apărării europene;

Guvernanța în domeniul apărării: consolidarea cadrului instituțional și a procesului decizional al UE în domeniile apărării și securității

13. sugerează Consiliului să revizuiască structurile instituționale ale organismelor sale decizionale competente în materie de apărare și securitate și să ia în considerare înființarea unui nou organism decizional permanent format din miniștrii apărării din statele membre;

14. își reiterează apelul de a consolida capacitatea militară de planificare și conducere a UE și de a dobândi o capacitate operațională deplină, inclusiv prin punerea la dispoziție a unor sedii adecvate, a unui personal adecvat, a unor capacități de comandă și control consolidate, precum și a unor sisteme eficace de comunicare și informare pentru toate misiunile și operațiunile PSAC; își reiterează sprijinul deplin pentru Capacitatea de desfășurare rapidă, astfel încât aceasta să atingă o capacitate operațională deplină în

2025, cu cel puțin 5 000 de soldați disponibili pentru sarcini de salvare și evacuare, operațiuni inițiale de intrare și stabilizare sau consolidarea temporară a misiunilor;

Creșterea resurselor dedicate politicii de securitate și apărare comune a UE

15. salută creșterea bugetelor și a investițiilor în apărare ale statelor membre și creșterea, deși modestă, a bugetului UE pentru PSAC în 2024; invită statele membre care nu au atins încă pragul minim de 2 % din PIB alocat cheltuielilor pentru apărare să se angajeze ferm să își majoreze treptat bugetele militare; recomandă ca, pe baza unei analize continue a nevoilor în materie de capabilități, statele membre să mărească și mai mult acest prag, în special în ceea ce privește achizițiile publice comune de capabilități de apărare;

16. invită Comisia și statele membre să inițieze o discuție deschisă pe baza recomandărilor prezentate în raportul dlui Draghi privind viitorul competitivității europene, inclusiv creșterea resurselor alocate securității și apărării în următorul cadru financiar multianual și explorarea tuturor opțiunilor de finanțare în acest scop; invită, de asemenea, statele membre să modifice procesul de finanțare al IEP pentru a asigura un sprijin adecvat și sustenabil pentru parteneri și aliați, aliniindu-se totodată la misiunile și operațiunile PSAC;

O contribuție mai eficace la pacea mondială prin intermediul politicii de securitate și apărare comune a UE și consolidarea rolului UE ca actor în domeniul securității

Detensionarea, prevenirea războaielor și sprijinirea soluționării conflictelor

17. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la sprijinul acordat de China Rusiei în războiul său de agresiune împotriva Ucrainei, în special prin exportul de produse cu dublă utilizare către Rusia, precum și cu privire la implicarea continuă a întreprinderilor cu sediul în China în evitarea și eludarea sancțiunilor; este, de asemenea, profund îngrijorat de numărul tot mai mare de acte ostile comise de China împotriva Taiwanului, inclusiv atacurile cibernetice, campaniile de influență, avioanele de război chineze care intră în zona de identificare a apărării antiaeriene a Taiwanului și tăierea cablurilor submarine;

18. invită autoritățile chineze să pună capăt tuturor acțiunilor agresive, în special operațiunilor aeriene și maritime din Strâmtoarea Taiwan și Marea Chinei de Sud, care pun în pericol stabilitatea în regiunea indo-pacifică și, prin urmare, subminează securitatea internațională, suveranitatea țărilor din regiune, siguranța vieții pe mare și libertatea de navigație;

19. condamnă în termenii cei mai fermi Iranul pentru activitățile sale destabilizatoare din regiunea Orientului Mijlociu și pentru sprijinul continuu acordat grupărilor teroriste, care reprezintă o amenințare directă la adresa securității regionale și mondiale; își exprimă totuși sprijinul și solidaritatea depline cu societatea civilă și forțele democratice din Iran;

20. condamnă din nou atacurile teroriste îngrozitoare comise de organizația teroristă Hamas împotriva Israelului la 7 octombrie 2023, care au contribuit la continuarea destabilizării

în Orientul Mijlociu, intensificate de agresiunile împotriva Israelului comise de actori aflați în sfera de influență a Iranului (cum ar fi organizațiile teroriste, inclusiv Hezbollah în Liban și Houthi în Yemen) și chiar de către regimul iranian;

Misiuni și operațiuni din cadrul PSAC

21. invită VP/ÎR și statele membre să continue reînnoirea misiunilor și operațiunilor PSAC, inclusiv prin mandate solide, flexibile și modulare, pentru a se adapta la contextul și nevoile de securitate în schimbare ale țărilor-gazdă și a valorifica sinergiile și complementaritățile dimensiunilor civilă și militară ale PSAC;

Îmbunătățirea capacității UE de a face față provocărilor în materie de securitate

Capacitatea în materie de informații

22. subliniază importanța intensificării schimbului de informații între statele membre și instituțiile UE, inclusiv Parlamentul, pentru a îmbunătăți conștientizarea situației și pentru a putea anticipa și contracara mai bine amenințările la adresa securității colective și a defini linii comune de acțiune în cadrul PSAC, în special în domeniul gestionării crizelor;

Apărarea împotriva atacurilor hibride și a dezinformării

23. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la provocările tot mai mari în materie de securitate generate de atacurile cibernetice și hibride și de acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, care vizează, printre altele, subminarea stabilității societăților democratice, în special în perioada premergătoare alegerilor; invită Comisia și Serviciul European de Acțiune Externă să își consolideze capacitățile de a aborda aceste provocări și de a spori reziliența împotriva dezinformării;

Spațiu

24. salută constatările și recomandările propuse de dl Draghi în raportul său privind viitorul competitivității europene, care încurajează statele membre să actualizeze normele privind guvernanța și investițiile în domeniul spațial, în special în domeniile legate de apărare;

Controlul armelor, neproliferarea și dezarmarea

25. regretă, în aceste vremuri geopolitice instabile, slăbirea regimurilor de neproliferare și de control al armelor și solicită intensificarea eforturilor pentru a inversa această tendință;

Apărare și societate

26. subliniază necesitatea ca cetățenii UE să aibă o înțelegere mai largă a amenințărilor și riscurilor la adresa securității, astfel încât să devină conștienți de necesitatea unei apărări europene; invită UE și statele sale membre să dezvolte programe de sensibilizare și educaționale menite să îmbunătățească cunoștințele privind apărarea în rândul

cetățenilor, în special al tinerilor, precum și să consolideze reziliența și pregătirea societăților pentru a face față provocărilor în materie de securitate;

Consolidarea cooperării și a parteneriatelor în domeniul apărării

27. subliniază importanța dimensiunii de parteneriat a Busolei strategice în consolidarea cooperării dintre UE și aliații și partenerii săi din întreaga lume pentru a contracara strategiile străine care vizează subminarea UE și a partenerilor săi și destabilizarea ordinii internaționale bazate pe norme;

Cooperarea UE-NATO

28. subliniază că este important ca NATO și UE să joace roluri complementare, coerente și care se consolidează reciproc în sprijinirea securității internaționale, evitând astfel dublarea eforturilor de apărare; salută aderarea Suediei la NATO în 2024, după Finlanda în 2023, ceea ce reprezintă un progres istoric în consolidarea securității în Europa;

Parteneriatul cu Statele Unite

29. consideră că este esențial să se dezvolte în continuare relația strânsă a UE cu Statele Unite, care se bazează pe valorile comune ale democrației, libertății și statului de drept; apreciază angajamentul și implicarea Statelor Unite în apărarea teritorială a Europei, în special având în vedere războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei;

Parteneriatul cu Regatul Unit

30. consideră că este esențial să se oficializeze un parteneriat în materie de securitate și apărare cu Regatul Unit, ca mijloc de consolidare a securității europene și a pilonului european al NATO, în special în contextul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei;

Parteneriatul cu țările din Balcanii de Vest

31. subliniază că securitatea UE este strâns legată de securitatea vecinilor săi direcți din vecinătatea estică și sudică, precum și a celor din Balcanii de Vest;

O mai mare implicare a Parlamentului European în PSAC

32. subliniază că consolidarea PSAC ca prioritate politică în cursul celei de a zecea legislaturi și creșterea cheltuielilor pentru politicile și programele de apărare la nivelul UE și între statele membre necesită un control parlamentar deplin și asumarea răspunderii;

°

° °

33. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului European, Consiliului, Vicepreședintelui Comisiei / Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Președintei Comisiei și comisarilor competenți,

Secretarului General al ONU, Secretarului General al NATO, Președintelui Adunării Parlamentare a NATO, agențiilor UE din domeniul securității și apărării, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.

* * *

EXPUNERE DE MOTIVE

În ultimii ani, dar în special de la începutul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, UE a trebuit să se confrunte cu amenințări multiple și fără precedent la adresa securității sale și cu noi crize în vecinătatea sa geografică, inclusiv cu consecințele atacurilor teroriste ale Hamas asupra Israelului din octombrie 2023.

UE a reacționat la aceste evoluții negative prin implicarea mai profundă în securitatea și apărarea europeană, explorând noi direcții și lansând noi inițiative de consolidare și dezvoltare a capabilităților sale de apărare într-un mod colectiv și bazat pe cooperare.

Acest prim raport anual privind punerea în aplicare a politicii de securitate și apărare comune (PSAC) a UE în cursul celei de a zecea legislaturi urmărește să prezinte evaluarea Parlamentului European cu privire la progresele PSAC în contextul geopolitic și de securitate actual. El răspunde așadar raportului Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, publicat la 20 iunie 2024 și intitulat „Raport privind politica externă și de securitate comună – prioritățile noastre în 2024”. El oferă, de asemenea, recomandări privind principalele căi de consolidare a politicilor și a acțiunilor pentru viitor de-a lungul mai multor dimensiuni, inclusiv progresul procesului decizional instituțional, dezvoltarea în comun a capabilităților militare și de armament și mijloacele de finanțare a acestora.